

Posudek k bakalářské práci
Spiritualita v praxi sociálního pracovníka: Kontemplativní přístup

ETF UK, obor Sociální a pastorační práce, září 2024

Studentka: Olga Pavlišová

Vedoucí práce: Mgr. Petr Jandejsek, Th.D.

Počet stran: 40

Olga Pavlišová si ve své bakalářské práci stanovila cíl „zjistit, jaké jsou možnosti uplatnění kontemplativního přístupu u sociálního pracovníka“ (s. 11). Ve svém porozumění kontemplaci vychází z křesťanských zdrojů, ale snaží se nalézt strukturní prvky kontempace také v nenáboženských přístupech, např. v mindfulness. Jak píše, „nezáleží tedy na tom, z jakého názorového přesvědčení vychází a je uskutečňován tento pochod do nitra. Podstatný je na tom spíše samotný fakt péče o naše bytostné já, vnitřní prostor“ (s. 22). Kontemplaci zasazuje do oblasti péče o psychohygienu v sociální práci. Domnívá se totiž, že rozvinutí prvků kontempace („zdrojů poznání o všímavosti“, s. 43) již ve vzdělávání a následně v praxi sociálních pracovníků by jim pomohlo zvýšit resilienci a vyhnout se profesnímu vyhoření. Studentka přiznává, že zájem o kontemplaci a její propojení s profesním světem pramení v její vlastní zkušenosti. Práci opírá o relevantní české i zahraniční zdroje.

Bakalářská práce je srozumitelně strukturována do tří kapitol. Po vymezení stavu bádání v úvodu se studentka v první kapitole věnuje osobnosti sociálního pracovníky, kde zejména v jeho hodnotách, kompetencích a jeho vnitřním světě otevírá prostor pro kontemplativní dimenzi. Ve druhé kapitole se samostatně zabývá kontemplací jako projevem spirituálního života. Vymezuje jednotlivé výrazy jako kontempace, meditace, mindfulness a zmiňuje řadu dalších kontemplativních technik. Třetí kapitola následně propojuje témata obou předchozích částí. Studentka v ní navrhuje cesty k zapojení kontemplativních prvků do vzdělávání a praxe sociální práce. Značný prostor věnuje diskusi mezi osobní zodpovědností za rozvoj a odpovědností institucí. Domnívá se, „že není dlouhodobě udržitelné, když je sebedpěče přesunuta pouze na osobní odpovědnost jedince“ (s. 44).

Studentka text průběžně oživuje zmínkami některých aktuálních témat a příkladů (např. zrušení magisterského studia sociální práce na FF UK, provoz kláštera karmelitánů Fortna či Centra spirituality a duchovních cvičení v kolínském klášteře).

Práce je po obsahové i formální stránce téměř bez chyb. Jedna chyba se objevuje v číslování pododdílů – opakuje se číslo 1.2. Také lze najít drobné nejednotnosti při odkazování na zdroje. U pozn. 74 by se slušelo uvést odkaz na původní novozákonní místo, nikoli pouze na jeho užití u J. Piepera. Na s. 29 by v prvním odstavci bylo asi vhodnější použít výraz transcendentní, nikoli transcendentální.

Celkově shrnuji, že studentka předložila velmi kvalitní text. Vezmeme-li v potaz, že se jedná o práci na bakalářském kvalifikačním stupni, je volba tématu a úroveň jeho zpracování ambiciózní, až nadstandardní. Mám naději, že podněty obsažené v této práci budou využity v dalších textech a snad i ve vlastním vzdělávání pro sociální práci.

Práci doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnotit za A – výtečně.

Témata k obhajobě:

1. Studentka píše o spiritualitě, že „by se [mělo] jednat o autentickou formu naplnění života křesťana, nikoli snahu o přizpůsobení se společenství“ (s. 23), Rozumím, že jí jde o autenticitu spirituality. Kladu si ale otázku, zda za takto pojatou spiritualitou neleží – nepřiznaně – západní, individualizovaný přístup k člověku. Studentka by se při obhajobě mohla zamyslet za nevyřčenými předpoklady takto chápané spirituality, jejími limity a možnými alternativami.
2. Zkuste navrhnout, v jaké podobě by šlo zařadit nácvik kontempace do kurikula sociální práce.

Petr Jandysěk

24. srpna 2024